

Työterveyshuolto yrittäjän tukena

Työterveyshuolto kuuluu kaikille työssä käyville ja se on osa terveydenhuollon kokonaisuutta. Työnantajalla on velvollisuus järjestää työterveyshuoltopalvelut työntekijöilleen. Yrittäjälle itselle työterveyshuollon järjestäminen on vapaaehtoista, mutta suositeltavaa.

Sisällysluettelo

Yrittäjä, ota työterveyshuolto tueksesi! Olemme koonneet tälle sivulle tietoa työterveyshuollosta ja sen järjestämisestä sekä henkilöstölle että itsellesi.

Työterveyshuollon järjestäminen yrittäjälle ja yritykselle

Yrittäjä/työnantaja tekee päätöksen siitä, mistä, millaisia ja miten laajoja työterveyshuoltopalveluja hankitaan. Ennen päätöstä työnantajan on kuultava työntekijöitä tai heidän edustajaansa (esimerkiksi työsuojeluvaltuutettua). Jos yrityksessä on työsuojelutoimikunta, täytyy asiasta keskustella siellä.

Yrittäjä/työnantaja voi hankkia työterveyshuollon palvelut joko

- terveyskeskuksen työterveyshuollosta
- kunnallisen liikelaitoksen tai osakeyhtiön työterveyshuollosta
- työnantajien yhteiseltä työterveyshuoltoasemalta (esimerkiksi Työterveys ry)
- lääkärikeskuksen työterveyshuollosta.

Ota yhteyttä ja tee tarjouspyyntö haluamistasi palveluista. Tarjouspyynnön voi usein tehdä palveluntarjoajien verkkosivujen kautta.

Tutustu [yrittäjien työterveyshuoltopalveluiden yhteishankintaan](#).

Yhteishankintamallin avulla yrittäjien tai yritysten ryhmä voi hankkia työterveyshuoltopalvelut helposti, kätevästi ja laadun varmistaen.

Jos haluat syventyä aiheeseen, lataa itsellesi monipuolinen opas Yrittäjän työterveyshuolto ja työturvallisuus (Työterveyslaitoksen julkaisu, 2017) alta.

[Yrittäjän työterveyshuolto ja työturvallisuus](#)

Lue alta vastauksia työterveyshuollon järjestämistä koskeviin kysymyksiin:

Miten työterveyshuollon hyöty näkyy?

Työterveyshuolto on investointi tuottavuuteen ja henkilöstön hyvinvointiin. Työpaikan ja työntekijöiden työturvallisuus- ja työkykyongelmiin puuttuminen ajoissa maksaa sijoitetun euron 3–5-kertaisena takaisin.

Työterveyshuollon hyötyjä:

- Hyvinvoiva yrittäjä ja henkilöstö toimivat tehokkaasti ja viihtyvät työssään.
- Hyvinvointi ja työkyky näkyvät työn laadussa ja tukevat yrityksen menestymistä.
- Yrityksen toimintaan tulee vähemmän häiriöitä, kun pitkiltä sairauslomilta vältytään ja työhön paluuta tuetaan aktiivisesti.
- Hyvinvoivan yrityksen maine houkuttelee hyviä työntekijöitä ja asiakkaita.

Mitä työterveyshuolto käytännössä tekee?

Työterveyshuollon tarkka sisältö määräytyy aina yrityksessä tehtävän työn, työolosuhteiden ja työjärjestelyiden sekä työntekijöihin liittyvien tekijöiden perusteella.

Lakisääteiseen työterveyshuoltoon kuuluu

- työn ja työympäristön vaarojen ja kuormitustekijöiden terveydellisen merkityksen arviointi
- työterveyden ja työkyvyn edistäminen
- työ- ja toimintakyvyn arviointi ja niiden tukeminen
- ammattitautien ja työperäisten sairauksien ennaltaehkäisy, toteaminen ja seuranta
- työtapaturmien torjunta
- työhön paluun tukeminen
- kuntoutukseen ohjaaminen.

Eli mitä työterveyshuolto käytännössä tekee:

- **Työpaikkaselvityksen** tutustuen työpaikkaan yleensä käymällä paikan päällä, havainnoiden ja keskustelemalla yrittäjän/työnantajan sekä mahdollisuuksien mukaan myös työntekijöiden kanssa. Selvitetään, millaisia vaikutuksia työllä ja työympäristöllä on työntekijöiden terveyteen.
- **Riskinarvioinnin** työpaikkaselvityksen yhteydessä, mikäli sitä ei ole tehty itse yrityksessä.
- **Antaa tietoja, neuvoja ja ohjausta** terveyteen ja työhön liittyvistä asioista joko yksilöllisesti tai ryhmässä.
- **Edistää yhdessä työpaikan kanssa työyhteisön toimivuutta ja työkykyä ylläpitävää toimintaa**, kuten on esimerkiksi mukana työpaikan yhteisten työhyvinvointiin ja terveyteen liittyvien tilaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- **Terveystarkastukset** tarvittaessa työntekijöille (riippuu työn vaatimuksista, onko jotain erityisvaatimuksia esimerkiksi ammattiliikenne, yötyö).
- **Arvioi** yhdessä työpaikan kanssa työpaikan ensiapuvalmiustarpeen (muun muassa välineistö ja koulutettavien määrä) sekä voi mahdollisesti järjestää myös ensiapukoulutusta tai tietää ainakin, kuka järjestää.
- **Seuraa** työntekijöiden sekä osatyökykyisten työssä pärjäämistä ja ohjaa tarvittaessa kuntoutukseen.
- **Arvioi palvelujensa laatua**, vaikuttavuutta ja kustannuksia.

Lisäksi työterveyshuoltoon voi kuulua erikseen sovittaessa sairaanhoitopalvelut (ei ole pakollinen, eli laki ei vaadi), joiden laajuus määritellään sopimuksessa. Kustannukset riippuvat sairaanhoidon laajuudesta ja käytettyjen palvelujen määrästä.

Mikäli työterveyshuoltopalvelut sisältävät sairaanhoidon, niin työntekijä voi sairastuessaan mennä työterveyshuoltoon lääkärin tai hoitajan vastaanotolle.

Myös yrittäjä voi halutessaan hankkia sairaanhoidon osana työterveyshuoltopalvelujaan.

Miten työterveyshuollon järjestämisestä neuvotellaan ja sovitaan?

Kun yritys on löytänyt sopivan työterveyshuollon palveluntuottajan, on aika käynnistää yhteistyö.

Pienen yrityksen ja työterveyshuollon yhteistyö käynnistyy työterveyshuoltosopimusneuvottelulla. Siinä yrittäjä saa tietoa työterveyshuollon tarkoituksesta, palveluista ja siitä, miten työkyvystä huolehditaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Samalla sovitaan, sisältyykö yrityksen työterveyshuoltopalveluihin lakisääteisten, ennalta ehkäisevien palvelujen lisäksi sairaanhoito, jonka järjestäminen on vapaaehtoista.

Sopimusneuvottelu kannattaa järjestää työpaikalla. Työterveyshuollon ammattihenkilö tutustuu työpaikkaan ja yritykseen sekä keskustelee yrityksen edustajan ja henkilöstön kanssa yrityksen työterveystarpeista ja mahdollisista toiveista työterveyshuollolle. Työterveyshuollon toiminnan alustava suunnittelu käynnistyy sopimusneuvottelun yhteydessä.

Suositteltavaa on, että työterveyshuoltopalvelun tuottajan edustajana toimii työterveyshuollon ammattihenkilö (työterveyshoitaja tai -lääkäri), joka sopimuksen syntyessä toimii yrityksen työterveyshuollon yhteyshenkilönä ja toteuttajana. Yrityksen edustajalle selvitetään pienten yritysten työterveyshuoltopalvelun tavoitteet, sisältö ja palveluprosessi. Selvitys pienten yritysten työterveyshuoltopalvelusta annetaan kirjallisesti ja suullisesti.

Kysy, onko työterveyshuollon tuottajalla käytössä [PIRA-palvelu](#). Sen avulla yrityksen riskinarviointi voidaan tehdä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Mitä työterveyshuoltosopimus sisältää?

Työterveyshuoltopalveluista tehdään aina kirjallinen sopimus, johon kirjataan, mitä palveluja sopimukseen sisältyy ja mihin asti sopimus on voimassa. Sopimuksessa on mainittava työterveyshuoltopalveluja tuottavan yksikön sijainti ja aukioloajat sekä kenen kanssa työterveyshuolto tekee yhteistyötä

työterveyshuoltopalveluidensa tuottamisessa. Sopimuksen tulee sisältää ainakin lakisääteiset työterveyshuoltopalvelut. Näiden lisäksi sopimus voi sisältää työnantajan vapaaehtoisesti kustantaman työterveyspainotteisen sairaanhoidon.

Sopimuksesta on käytävä ilmi:

- työterveyshuollon yleiset käytännön asiat, kuten sijainti ja aukiolo
- palvelujen sisältö ja laajuus
- sopimuksen kesto.

Työterveyshuollon edustaja ohjaa työnantajaa tiedottamaan työntekijöille sopimuksesta ja sopimuksen mukaisen toiminnan suunnittelusta yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuoltopalvelusopimus säilytetään työpaikalla niin, että se on kaikkien työntekijöiden nähtävillä. Mikäli tehdään muutoksia, ne kirjataan aina sopimukseen. Työterveyspalvelujen järjestäminen, palvelujen hankinta, sopimuksen tekeminen sekä yhteistyön ja -toiminnan käynnistäminen liittyvät tiiviisti yhteen. Niihin kannattaa panostaa ajallisesti kaikkia palvelevan hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi.

Laadittavan sopimuksen ja toiminnan tavoitteena on yhdessä edistää työn terveellisyttä ja turvallisuutta sekä tukea työntekijän ja työyhteisön työ- ja toimintakykyä eri vaiheissa.

Kun kirjallinen työterveyshuoltopalvelusopimus on tehty, sovitaan työnjaosta: mitä työterveyshuolto tekee työkyvyn tukemiseksi ja mitkä asiat ovat yrityksen vastuulla.

Miten toiminta suunnitellaan?

Työterveyshuollon toiminta perustuu aina yrityksen ja sen henkilöstön tarpeisiin. Ne selvitetään **työpaikkaselvityksellä**, jossa arvioidaan työn ja työympäristön myönteiset ja kielteiset vaikutukset terveyteen. Samalla työterveyshuolto voi auttaa pienen yrityksen riskinarvioinnissa, jonka tekeminen kuuluu työnantajan velvollisuuksiin. Tarpeita voidaan selvittää myös [terveystarkastuksilla](#), joissa kannattaa hyödyntää henkilöstön omaa arviota heidän terveydestään ja työkyvystään.

Selvityksen perusteella työterveyshuolto tekee ehdotuksen yrityksen/yrittäjän työterveyshuollon **toimintasuunnitelmaksi**. Siitä täytyy aina keskustella ja sopia yrittäjän ja työntekijöiden tai heidän edustajansa kanssa. Suunnitelman

tekemiseen kannattaa panostaa, sillä se ohjaa jatkossa yrityksen/yrittäjän ja työterveyshuollon yhteistoimintaa. Toimintasuunnitelma tehdään aina kirjallisena. Siihen kannattaa liittää kustannusarvio.

Toimintasuunnitelma sisältää ainakin seuraavat asiat:

- työterveyshuollon yhteydenpito vuosittain
- työpaikkaselvitykset ja tarvittaessa riskinarviointi sovituin väliajoin tai tarpeen mukaan
- tietojen antaminen, neuvonta ja ohjaus työkykyyn, terveyteen ja työturvallisuuteen vaikuttavista asioista
- ensiapuvalmiuden järjestämiseen osallistuminen
- työyhteisön toimivuuden edistämien
- tietojen antaminen ja ohjaus hyvistä käytännöistä työkyvyn tukemiseksi
- työkyvyn seuranta ja kuntoutukseen ohjaus tarvittaessa
- sairauspoissaolojen seuranta ja tapaturmien torjunta yhteistyössä yrittäjän/työpaikan kanssa
- terveystarkastukset erityisen sairastumisvaaran vuoksi tehdään niitä koskevien erillisten ohjeiden mukaisesti, muut tarkastukset tehdään itsearviointien pohjalta tai asiakkaan omasta pyynnöstä.

Toimintasuunnitelmaan kirjataan lisäksi, miten työterveyshuolto osallistuu työkyvyn hallintaan, seurantaan ja varhaiseen tukemiseen työpaikalla sekä miten työterveyshuollon toimintaa ja yhteistyötä yrityksen kanssa arvioidaan.

Työterveyshuollon toiminnan suunnittelun yhteydessä on aina sovittava, mitä yrittäjä itse tekee työkyvystään huolehtimiseksi ja miten työpaikalla toimitaan työkyvyn seuraamiseksi ja tukemiseksi.

Jatkossa työterveyshuollon toimintasuunnitelma päivitetään vuosittain ja tarkastetaan, että palvelut vastaavat yrityksen muuttuvia tarpeita ja tilanteita.

Mitä työterveyshuollon järjestäminen maksaa?

Työterveyshuollon kustannukset riippuvat palvelujen käytöstä ja sopimuksen laajuudesta. Kokonaisvaltainen työterveyshuolto, joka sisältää myös sairaanhoidon, maksaa keskimäärin noin 145 euroa työntekijää kohti vuodessa.

Laskutus tapahtuu yleensä käytetyn ajan ja tehtyjen tutkimusten mukaan. Lisäksi laskutetaan perusmaksua, joka määräytyy työterveyshuollon piirissä olevien työntekijöiden lukumäärän mukaan ja on yleensä noin kolme euroa/henkilö/kuukausi.

Kela korvaa noin 60 % työterveyshuollon lakisääteisen, ennalta ehkäisevän toiminnan kuten työpaikkaselvitysten ja terveystarkastusten kustannuksista ja 50 % yleislääkäritasoisien työterveyspainotteisen sairaanhoidon kustannuksista, kun kustannukset eivät ylitä Kelan asettamaa vuotuista enimmäismäärää. Loput kustannuksista ovat yrityksen verotuksessa vähennyskelpoista menoa.

Yrittäjät voivat saada työterveyshuoltopalvelunsa kustannuksista suorakorvauksen. Se tarkoittaa, että he maksavat palveluistaan 50 % ja työterveyshuolto hakee korvaukset Kelasta itselleen. Menettelyyn tarvitaan yrittäjän lupa, joka kirjataan työterveyshuoltosopimukseen. Työnantajat hakevat korvausta Kelalta puolen vuoden kuluessa yrityksen tilikauden päättymisestä. Työterveyshuolto auttaa Kelan korvaushakemuksen tekemisessä.

Tutustu myös

[Yrittäjälle työterveyshuollon tarkistuslista](#)

[Toimintamalli pienille yrityksille](#)

[Terveyttä ja työkykyä työterveysyhteistyöllä – opas pientyöpaikoille](#)

Avainsanat

[yrittäjyys](#)

[työterveyshuolto](#)